

ДИЗАЙН-ОСВІТА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В ГАЛУЗІ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Анотація. В статті обґрунтовано необхідність пошуку ефективних шляхів формування творчої особистості в галузі харчових технологій шляхом впровадження дизайн-освіти у професійну підготовку означених фахівців. Акцентовано увагу на доцільності поєднання дизайн-освіти та спеціальної фахової підготовки у процесі формування творчої особистості в галузі харчових технологій.

Ключові слова: мистецька освіта, естетична культура, професійна освіта, харчові технології, практична підготовка, фахівець в галузі харчових технологій.

Annotation. The article substantiates the need to find effective ways to form a creative personality in the field of food technology by introducing design education in the training of these professionals. The attention is focused on the feasibility of combining the design education and special professional training in the process of formation the creative personality in the field of food technology.

Key words: artistic education, aesthetic development, vocational education, food technologies, practical training, food technology specialist.

Постановка наукової проблеми. Сучасна професійна освіта повинна забезпечувати підготовку таких фахівців, які володіють не лише техніко-технологічними знаннями й уміннями, але й естетичною культурою в галузі певного виробництва, зокрема, харчової галузі. Зростаючі вимоги споживачів до якості харчових виробів, у тому числі, до їх художнього оформлення, потребують особистого творчого потенціалу та мистецької освіченості фахівця в галузі харчових технологій.

Важливу роль в цьому процесі має відігравати естетична підготовка майбутніх педагогів закладів професійної освіти через залучення їх до таких форм художньої творчості, які не тільки розвивають здібності, але й формують високі культурні потреби, естетичний смак, впливають на загальну культуру індивіда.

До одного з напрямів естетичного виховання слід віднести дизайн, який зв'язує в нероз'ємне ціле доцільність і красу, технічний і естетичний початок, інтегрує наукову, технічну і художню діяльність, що є надзвичайно важливим в процесі формування творчої особистості в галузі харчових технологій.

Визначення потреби сучасного суспільства на впровадження дизайн-освіти майбутніх фахівців у закладах професійної освіти, приведення змісту освіти у відповідності вимогам сучасної науки, техніки, культури, забезпечення неперервності техніко-естетичної та художньо-конструкторської діяльності

молоді, дає можливість стверджувати, що дизайн-освіта майбутніх фахівців у галузі харчових технологій являється невід'ємною складовою їх професійної підготовки і може відобразитися у змісті та методиці викладання фахових дисциплін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирішенню питання формування творчої особистості, її естетичного виховання приділяється значна увага в педагогічній науці. Зокрема, такі педагоги і науковці, як І. Бех, І. Зязюн, М. Каган, О. Коберник, В. Мазепа, О. Мелік-Пашаєв, Л. Масол, Н. Ничкало, Л. Оршанський, О. Отич, В. Радкевич, О. Рудницька, О. Тищенко та інші вказують на особливу роль мистецтва, художньої творчості в естетичному, моральному та трудовому вихованні молоді.

Аналіз рівня сучасної освіти, методів пізнання, різних поглядів та позицій теоретиків і методологів дизайну (Н.Ароса, Б.Арчера, М.Блека, А.Л.Джура, В.Ф.Сидоренка, Е.Соттаса) дає підставу стверджувати, що основними аргументами на користь введення дизайн-освіти є те, що вона має потужний потенціал для творчого розвитку особистості, створює сприятливі умови для самореалізації майбутнього фахівця у професійній діяльності.

Мета і завдання статті – обґрунтування необхідності введення дизайн-освіти у процес підготовки майбутніх фахівців харчової галузі у системі професійної освіти. У зв'язку з цим ставиться завдання з'ясування ролі дизайн-освіти у підготовці майбутніх фахівців харчової галузі та визначення доцільності поєднання дизайн-освіти та спеціальної фахової підготовки у процесі формування творчої особистості в галузі харчових технологій.

Виклад основного матеріалу. Провідною метою і завданням дизайн-освіти є формування гармонійно розвиненої особистості, яка має: науковий світогляд; аналітико-синтетичне, абстрактне й творче мислення; уяву, фантазію, інтуїцію; розумові здібності і почуття у їхній єдності і гармонії; трудові та художньо-конструкторські знання, вміння і навички; культуру праці; естетичні смаки; організаторські здібності тощо.

Переорієнтація сучасного виробництва та економіки зумовлює посилення вимог до якості пропонованих товарів і послуг, що закономірно викликає необхідність у підвищенні рівня художньо-естетичного розвитку фахівців й перетворює останній на фактор забезпечення ефективності професійної діяльності спеціаліста та рушійну силу його професійного самовдосконалення. Тож художньо-естетичний розвиток особистості стає запорукою успішного професійного становлення спеціаліста, зазначає О. Отич [2]. А недооцінка значення художньо-естетичної компоненти у професійній освіті зумовлює низький рівень художньо-естетичної культури випускників професійно-технічних закладів освіти [3].

Слід зауважити, що матеріально-технічні системи поєднують у собі мистецтво та досягнення науково-технічного прогресу, мають свою логіку інженерного розвитку, а художнє наповнення вони черпають з арсеналу традиційної художньої культури. У такому контексті виявляються необмежені можливості мистецтва щодо розвитку творчої особистості майбутніх фахівців в галузі харчових технологій у процесі професійної підготовки.

Для успішного вирішення професійно орієнтованих задач педагог в галузі харчових технологій повинен бути готовим до формування професійно грамотного, включаючи й естетичний аспект, кваліфікованого робітника, якому властива повна реалізація творчих здібностей, приведення в рух потенційної творчої енергії та спрямування її в русло свідомої творчої діяльності.

У сучасних умовах харчова галузь характеризується постійним розширенням асортименту продукції, удосконаленням технологій та технологічного обладнання, а увага споживача все більше звертається на вибір продукту за естетичними параметрами [1].

Запровадження мистецької компоненти у процес підготовки майбутніх фахівців харчової галузі потребує введення до програм їх професійної підготовки елементів дизайн-освіти. В першу чергу, шляхом включення їх у зміст теоретичних та практичних занять. Крім того, вбачається можливим використання мистецької тематики у змісті індивідуальної та самостійної роботи студентів (історичних відомостей про місце та значення мистецтва в різноманітних сферах життя і професійної діяльності людини; аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду застосування мистецтва у галузі харчових технологій, тощо). Також це може бути розробка та реалізація творчих завдань засобами мистецтва під час аудиторної та позааудиторної роботи.

Висновки. Визначення потреби сучасного суспільства на удосконалення підготовки майбутніх фахівців харчової галузі дає нам можливість стверджувати, що дизайн-освіта являється невід'ємною складовою їх професійної підготовки. Зміни, що відбуваються у суспільному житті, у соціально-економічній сфері, сфері матеріального виробництва зумовлюють перегляд вимог щодо готовності майбутніх фахівців харчової галузі, професійна діяльність яких вимагає достатньо широкого спектру як професійних компетенцій, так і досить високого рівня творчого потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Давидова О. Ю., Писаревський І. М., Ладиженська Р. С. Управління якістю продукції та послуг у готельно-ресторанному господарстві : навч. посіб. Харків: ХМАМГ, 2012. 414 с.
2. Отич О. М. Художньо-естетичний розвиток майбутнього фахівця у системі професійної освіти / О. М. Отич. *Теоретичні і методичні засади неперервної мистецької освіти* : зб. матеріалів. наук.-методол. семінару. Чернівці, 2007. С. 27–29.
3. Прусак В. Сучасна дизайнерська освіта : досвід, проблеми / В. Прусак. *Діалог культур: Україна у світовому контексті. Художня освіта* : зб. наук. пр. / голов.ред. І. А. Зязюн. Львів., 2000. С. 354–364.